

อภิปรายผลการค้นคว้า สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบถึงวัฒนธรรมประเพณีตลอดจนค่านิยมของคนในแต่ละยุคแต่ละสมัย การเรียนรู้เกี่ยวกับอดีตจะเป็นแนวทางสำหรับคนรุ่นใหม่ในการสร้างค่านิยม และกำหนดบรรทัดฐานทางสังคม การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน จึงเป็นการสร้างสมาชิกที่มีคุณภาพให้แก่สังคมผู้ซึ่งจะสามารถปรับตัวและเรียนรู้วิธีการดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณค่า

การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ นี้ มุ่งให้นักเรียนคิดเป็น รู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ ครูผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ที่จะสร้างความสนใจ เพื่อให้ นักเรียนรู้จักคิด ถ้าครูทำให้นักเรียนคิดหรือ เริ่มต้นคิดได้ นั้นเป็นจุดแรกของการเริ่มต้น ความสนใจ ดังที่ ดร. นิพนธ์ ศศิธร (๒๕๑๐: ไม่ปรากฏหน้า) กล่าวว่า ครูเป็นสะพาน เชื่อมโยงระหว่างบ้านกับสังคม ครูเป็นผู้ที่จะทำให้วิชาการก้าวหน้าไปด้วยการเป็นเชื้อวิชาการ เพราะความอยากรู้อยากเห็นให้นักเรียน ในการสอนนั้นครูจะต้องฝึกให้เด็กมีความคิดอย่าง คนที่คิดเป็น คือ คิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างรอบคอบ และคิดในทางสร้างสรรค์ อีกทั้งยัง ต้องปลูกฝังทัศนคติที่ต้งามต่อศิลปวัฒนธรรมด้วย

ปริศนาคำทายไทย เป็นส่วนหนึ่งของคติชาวบ้านที่มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนและ สร้างค่านิยมให้แก่เด็ก โดยแฝงมาในรูปของความบันเทิงและความสนุกสนาน จากผลของ การวิจัยของ ฆะอบ โปษภฤณะ และคณะ (๒๕๒๒: ๗๒ - ๘๑, ๘๘) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การละเล่นของเด็กภาคกลางได้กล่าวถึงปริศนาคำทายว่า มีส่วนช่วยส่งเสริมพัฒนาการทาง ความคิด ทำให้เด็กรู้จักเปรียบเทียบความหมายของคำกับสิ่งที่พบเห็นทั่วไป นอกจากนั้น ยังมีผู้สนใจเกี่ยวกับปริศนาคำทายไทยอีกเป็นจำนวนมากไม่น้อย และรวบรวมปริศนาคำทายในแต่ละภาคไว้ ต่อมา นพคุณ ฌณาชีวะ (๒๕๑๘: ๑๓๐) ได้ศึกษาถึงบทบาทของปริศนาคำทาย

ไทยในหมู่เด็กไทย และได้จัดทำคหุ่ปริศนาคำทายไทยตามแบบอย่างของ อาร์เชอร์ เทเลอร์ (Archer Taylor) และได้เสนอแนะให้นำปริศนาคำทายไทยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าการศึกษากี่ยวกับปริศนาคำทายไทยเท่าที่มีปรากฏ จะเป็นในค่านการรวบรวมเพื่อเผยแพร่เป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่มีการศึกษาและประมวลประวัติความเป็นมาตลอดจนวิวัฒนาการของปริศนาคำทายไทยจากอดีตถึงปัจจุบันไว้เป็นลายลักษณ์อักษร คณะกรรมการสร้างหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๒๑ ได้เสนอแนะให้มีการนำปริศนาคำทายมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาความเป็นมาของปริศนาคำทายไทยให้มากขึ้น และมีความคิดว่าหากได้มีการศึกษาค้นคว้าและประมวลความเป็นมาของปริศนาคำทายไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป การนำไปใช้ในที่ต่างๆ รวมทั้งในห้องเรียน โดยจัดทำคหุ่ของปริศนาคำทายให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก ก็จะเป็นการเสริมประสบการณ์ของเด็กให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นแนวคิดสำหรับครูในการแทรกกิจกรรมสนุกๆ ในการเรียนการสอนให้มีชีวิตชีวาและมีความหมายต่อเด็กยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาและประมวลความเป็นมาของปริศนาคำทายไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนปัจจุบัน
๒. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการนำปริศนาคำทายของไทยเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของปริศนาคำทายไทยจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และสิ่งตีพิมพ์อื่นๆทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๒. สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปริศนาคำทายไทย ได้แก่ นักการศึกษา นักคหิชาชาวบ้าน ผู้สูงอายุ ครู นิสิตคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักเรียน เกี่ยวกับการนำปริศนาคำทายไปใช้

๓. ประมวลข้อมูลที่ได้และนำเสนอในรูปของความเรียง

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้าทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ได้ข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๑. ความเป็นมาของปริศนาคำทายไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

ปริศนาคำทายไทย เป็นแขนงหนึ่งของคหิชาชาวบ้านประเภทใ้ด้อยค่าซึ่งมีมานานแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในด้านของประวัติศาสตร์และประวัติวรรณคดีประกอบกัน ในเรื่องความเป็นมาของปริศนาคำทายไทย จัดลำดับได้ ดังนี้คือ

สมัยสุโขทัย ปริศนาคำทายในสมัยนี้เป็นการผูกเรื่องราวและนิทานปริศนาที่เน้นเรื่องการอบรมสั่งสอน ทั้งนี้เพราะเป็นสมัยที่ชนชาติไทยเพิ่งเริ่มตั้งตนขึ้นเป็นอิสระ วรรณกรรมในสมัยนี้จึงมีลักษณะแสดงให้เห็นความเป็นชาติ ใ้เราใจให้ประชาชนได้ระลึกถึงความ เป็นไทย ปริศนาคำทายที่เห็นชัดเจนในสมัยนี้คือ ปริศนาในเรื่องตำนานนางสงกรานต์

สมัยกรุงศรีอยุธยา ปริศนาคำทาย ไม่แตกต่างจากสมัยสุโขทัยมากนัก คือ เป็นปริศนาทางธรรม มีคำอุปมาและคำวิสัยนา มีวรรณกรรมทางศาสนาหลายเรื่องที่ทำเนิรในทำนคองนี้ นอกจากนั้นนิทานพื้นบ้านในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่กล่าวถึงปริศนาคำทาย คือ เรื่องศรีธนไชย ซึ่งตัวเอกของเรื่องนี้ใช้ความสามารถทางปัญญา ในการแก้ปริศนาคำทายอยู่หลายตอน เช่น ในการตอบปริศนาทางธรรมกับนักปราชญ์ชาวลังกา

สมัยกรุงธนบุรี หลังจากที่ถูกกรุงศรีอยุธยาได้เสียแก่พม่าในปี พ.ศ. ๒๓๑๐ แล้วบ้านเมืองถูกทำลายหลักฐานทางวรรณคดีก็ถูกทำลายไปด้วย อีกทั้งในสมัยนี้บ้านเมืองมีการสู้รบและเป็นช่วงรัชสมัยอันสั้นๆ วรรณกรรมในสมัยนี้จึงมีน้อยและไม่ต่างจากสมัยกรุงศรีอยุธยา รายละเอียดเกี่ยวกับปริศนาคำทายในสมัยนี้จึงไม่มีความแตกต่างจากสมัยกรุงศรีอยุธยา

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในตอนต้นของกรุงรัตนโกสินทร์คือในช่วงรัชกาลที่ ๑ - ๔ เป็นช่วงที่มีการฟื้นฟูวรรณคดีประกอบกับมีกวีเอกของไทยในสมัยนี้หลายท่าน ปริศนาคำทายในสมัยนี้จึงมีการแต่งโดยใช้คำประพันธ์ร้อยกรองหลายรูปแบบ จนในสมัยรัชกาลที่ ๓ เกิดข้าวยากหมากแพง การหมุนเวียนเงินในประเทศไม่ดี รัชกาลที่ ๓ ทรงสงสัยว่าเงินภายในประเทศหายไปไหนหมด จึงทรงพระยาศรีไชยบาล (นายอากรสุรา) ใ้แนะนำให้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวตั้งห่วยขึ้น จึงได้เกิดมีโรงห่วย และการเล่นห่วย กข. ในเมืองไทย เป็นการหาผลประโยชน์เป็นรายได้แผ่นดินจากการประมูลผูกขาดการออกห่วย ในการเล่นห่วย เพื่อให้ผู้ซื้อห่วยสนุกและเป็นการบอกใบ้ห่วย ชุนบานซึ่งเป็นผู้เลือกว่าห่วยตัวใดจะออก ชุนบานจะบอกใบ้หรือจ้วงให้คนมาเขียนใบ้ห่วยหน้าโรงห่วยเป็นปริศนา ผู้ที่ซื้อห่วย กข. นี้จะมาตีความปริศนาคำทายนั้นและโยงเข้าสู่ตัวห่วย ห่วย กข. นี้เป็นที่นิยมของคนไทยมาก จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ทรงโปรดให้เลิกออกรห่วย กข. ใน พ.ศ. ๒๔๕๗

ปริศนาคำทายในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะมีวิธีการเล่นทายปริศนาในรูปแบบการตอบปัญหา โดยรัชกาลที่ ๕ ทรงโปรดเกล้าให้มีขึ้นในหนังสือวชิรญาณ ในชื่อคอลัมน์ว่า "ปัญหาขั้ของ" สมาชิกของหนังสือวชิรญาณจะช่วยกันผูกปัญหาและคลบปัญหาโดยปริศนาที่ถามมักจะเป็นปัญหาที่ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องเฉลยไว้ จะตอบอย่างไรก็ได้ที่เห็นสมควร และคณะกรรมการตัดสินว่าเป็นทางแก้ปัญหาคำที่คิดที่สุด เนื่องจากว่าในสมัยนี้มีการพิมพ์เผยแพร่มาก ได้มีหนังสือพิมพ์ที่ออกเป็นรายเดือนชื่อ สยามประเภท ของ ก.ศ.ร. กุหลาบ ได้เปิดโอกาสให้ผู้อ่านถามปัญหาและบรรณาธิการคือ ก.ศ.ร. กุหลาบ เป็นผู้ตอบปัญหา โดยในการถามผู้ถามสามารถเขียนถามเป็นคำกลอน ฉันท์ หรือกาพย์ ผู้ตอบก็จะตอบไปคาบประเภทของคำประพันธ์ที่ผู้เขียนถาม ปรากฏว่าเป็นที่สนใจของผู้อ่านมาก

การทายปริศนาโดยการแต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทโคลงเป็นที่นิยมมากในสมัยรัชกาลที่ ๕ - ๗ จะเห็นได้จากการที่กรรมการหอพระสมุดวชิรญาณได้รวบรวมจากในหนังสือพิมพ์วชิรญาณมีมากกว่าร้อยบท นอกจากปริศนาคำทายในรูปของโคลงทายแล้ว ยังมีนิทาน

ปริศนาเกิดในสมัยนี้คือ นิทานเวตาล ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ของพระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.)

จนกระทั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) เมื่อครั้งทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จเจ้าพระยามโหรีราชริราช ทรงนำวิธีการเล่นทายปริศนาไปเล่นในงานอุทานที่วัดเบญจมบพิตร การเล่นทายในครั้งนั้นทรงนำภาษาจีนมาใช้ เรียกการทายนี้ว่า " ฉะหมี่ " การเล่นฉะหมี่เป็นที่นิยมเล่นของประชาชนในสมัยนั้นมาก

ภายหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองของไทยมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การเมือง การปกครอง มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้มากขึ้น ปริศนาคำทายไทยซึ่งเดิมเป็นการถ่ายทอดจากปากต่อปาก ได้มีการเปลี่ยนรูปแบบการเผยแพร่ในรูปแบบของปริศนาคำทายที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์, นวนิยาย, หนังสือเด็ก, รายการบันเทิงทางโทรทัศน์, การโฆษณาสินค้าและในการบันทึกในแถบเสียง ปริศนาคำทายในสมัยปัจจุบันนี้มีการคิดแปลงวิธีการเล่นที่แปลกจากเดิมคือ เดิมเล่นทายปริศนาเพื่อความบันเทิง แต่ปัจจุบันนำมาแข่งขันเพื่อการชิงรางวัลและใช้ในการโฆษณาสินค้า

๒. ลักษณะและรูปแบบของปริศนาคำทายไทย

ผู้วิจัยได้รวบรวมรูปแบบของปริศนาคำทายไทยและแบ่งได้ ๔ แนวทางดังนี้คือ

- ก. ปริศนาคำทายไทยแบ่งตามหลักวิชาคหิชาชาวบ้าน (สุทธิวงศ์ วงศ์ไพบูลย์ ๒๕๑๒: ๒๑๑)
- ข. ปริศนาคำทายไทยแบ่งตามเนื้อหาของปริศนา (นพคุณ คุณาชีวะ ๒๕๑๕: ๕-๗๐)
- ค. ปริศนาคำทายไทยแบ่งตามลักษณะของคำถามคำตอบ (สุทธิวงศ์ วงศ์ไพบูลย์ ๒๕๑๒: ๑๔๐-๑๕๐)
- ง. ปริศนาคำทายไทยแบ่งตามลักษณะคำประพันธ์ไทย

ก. ปริศนาคำทายไทยแบ่งตามหลักวิชาคหิชาชาวบ้าน

ปริศนาคำทายไทยในกลุ่มนี้แบ่งได้ดังนี้

๑. ประเภทที่เป็นไปตามคตินิยม (Traditional Riddles)

๑.๑ ปริศนาที่เป็นความจริง (True Riddles) เป็นเรื่องที่เป็นจริงในชีวิตประจำวัน เช่น "อะไรเอ๋ย ต้นเท่าเข็ม ทั้งเก็บทั้งเล็มไม่เต็มกำมือ" คำตอบคือ หนุ่ยเจ้าชู

๑.๒ ปริศนาที่ถามให้ตอบโดยใช้สติปัญญาไหวพริบ (Riddling Questions) เป็นปัญหาประเภทเส้นผมบังภูเขา เช่น "ปลาอะไรเอ๋ยรักษาคันไค้" คำตอบคือ ปลาหมอ

๒. ประเภทที่มาจากวรรณคดี (Literary Riddles)

ปริศนาคำทายนี้จะถามในเรื่องของวรรณคดี เช่น "สีอะไรเอ๋ย ทำให้อกษลึงรบกกัน" คำตอบคือ สีดา

๓. ประเภทเล่นคำ (Conandrum)

เป็นการเล่นอักษรอาจนนำมาในรูปคำวน คำพ้อง หรือการสะกดพยัญชนะไทย เช่น "อะไรเอ๋ยหมาเดินหน้า พอไถตามมา คนชราชอบน้ก" คำตอบคือ หมาก

ข. ปริศนาคำทายไทยแบ่งตามเนื้อหาของปริศนา

ในปริศนาคำทายไทยกลุ่มนี้ นพคุณ คุณาชีวะ (๒๕๑๕: ๕-๗๐) ได้แนวการจักตามแบบของ อาร์เชอร์ เทเลอร์ (Archer Taylor) โดยจำแนกออกเป็น ๑๒ หมวด ดังนี้

๑. เปรียบเทียบกับสิ่งมีชีวิต
๒. เปรียบเทียบกับสัตว์ตัวเดียว
๓. เปรียบเทียบกับสัตว์หลายตัว
๔. เปรียบเทียบกับบุคคลคนเดียว
๕. เปรียบเทียบกับบุคคลหลายคน

๖. เปรียบเทียบกับพืชพันธุ์
๗. เปรียบเทียบกับสิ่งไม่มีชีวิต
๘. รายละเอียดเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ
๙. รายละเอียดเกี่ยวกับรูป หรือรูปและอาการ
๑๐. รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องสี
๑๑. รายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำ
๑๒. รายละเอียดเกี่ยวกับภาษา

ค. ปรินาคำทายไทยแบ่งตามลักษณะคำถามคำตอบ

ปรินาคำทายไทยกลุ่มนี้จัดได้ดังนี้

๑. ปรินาคำทายที่เกี่ยวกับธรรมชาติวิทยา
๒. ปรินาคำทายที่สะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมชาวบ้าน
๓. ปรินาคำทายที่ได้จากการสังเกตปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ
๔. ปรินาคำทายที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี

ง. ปรินาคำทายไทยแบ่งตามรูปแบบของการประพันธ์

ในการจำแนกปรินาคำทายไทยตามรูปแบบของการประพันธ์นี้ ผู้วิจัยได้
แบ่งเป็นประเภทต่างๆดังนี้

๑. คำคล้องจองปรินาคำทาย
๒. ภาพปริศนาคำทาย
๓. โคลงปรินาคำทาย
๔. กลอนปรินาคำทาย
๕. นิทานปรินาคำทาย
๖. อักษรไขว้ปรินาคำทาย

นอกจากปริศนาคำทายไทยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แล้ว ยังมีปริศนาคำทายที่มีลักษณะพิเศษอีก ๒ ชนิด คือ ปริศนาลายแทง และปริศนาสมุนไพรมัน ปริศนาลายแทงนี้มีความเชื่อว่า จะนำไปสู่สถานที่ๆคนในสมัยโบราณฝังสมบัติไว้ ส่วนปริศนาสมุนไพรมันนี้ เชื่อกันว่าเป็นการบอกใบ้ชื่อต้นไม้ที่สามารถรักษาโรคให้หายขาดได้ และเป็นที่แสวงหาของคนทั่วไปที่มีความเชื่อในเรื่องเหล่านี้

๓. โครงสร้างของประโยคในปริศนาคำทายไทย

ก. ประโยคปริศนาคำทาย มี ๓ ลักษณะคือ เป็นประโยคบอกเล่าง่ายๆ เช่น "อะไรเอ๋ย คนซื้อไม้ได้ใช้ คนใช้ไม้ได้ทำ" (โลงศพ) เป็นวลี เช่น "อะไรเอ๋ย สี่เท้าจุกยาว" (ช้าง) และเป็นคำสั้นๆหรือคำเดียวเช่น "อะไรเอ๋ย สองไม่ตรง" (ยี่เก)

ข. การผูกประโยคปริศนาคำทายไทย จะมีการสร้างข้อความที่ทำให้ผู้ตอบปริศนาเกิดความสงสัยหรือคิดไกลไปจากคำตอบ โดยการผูกประโยคที่มีลักษณะดังนี้คือ มีความขัดกัน, มีข้อความไม่สัมพันธ์กันมารวมกัน, เปรียบเทียบให้ตอบถูกหรือเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้ถูกทายงงมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้ "อะไรเอ๋ย ต้นเท่าลำเรือ ใบห่อเกลือไม่มีค" (มะขาม), "อะไรเอ๋ย รูปร่างเหมือนเรือกลไฟ ชอบเล่นไปบนผืนผ้า" (เฑาะเรือ) (ศิวรี วรนิพนธ์ ๒๕๒๕: ๒๐)

ค. ส่วนวนปริศนาคำทายไทยมีหลายส่วนวน ทำให้ทราบว่าผู้คิดปริศนาคำทายไทยในแต่ละภาคนั้นมองสิ่งต่างๆในลักษณะใกล้เคียงกัน และความสามารถในการคิดปริศนาคำทายไทยมีเหมือนกัน จะต่างกันก็เฉพาะการใช้ภาษาถิ่นของแต่ละภาคเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (นพคุณ คุณาศิวะ ๒๕๑๕: ๑๒)

- แมนหญิง มีคำอยู่เต็มตัว แต่ว่ากลัวกระแต (ภาคอีสาน)
- มีคารอบตัว เอาตัวไม่รอด ไอ้ไทรหา (ภาคใต้)
- อะไรเอ๋ย มีใบท่วมหัว มีคารอบตัว (ภาคกลาง)
- คำตอบคือ สับประค

- ตกใจต่างจี้ ปีกว่าที่จาง (ภาคเหนือ)
- แมนหญิง ลีบิ้นหยางม่า หลังคามุงกระเบื้อง (ภาคอีสาน)
- ไอ้ไทรหา แปกตื้นเกินมา หลังคามุงสังสี (ภาคใต้)
- อะไรเอ๋ย สองตั้นบังแคค แปกตื้นเกินหน คำเตี้ยหนามน นามกร
ว่ากระไร (ภาคกลาง)
- คำตอบคือ ปู

๔. การนำปริศนาคำทายไปใช้ในระดับประถม

จากการที่หลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ ได้บรรจุให้ปริศนาคำทายเป็นสื่อการสอน และมีการเสนอแนะให้ครูนำไปใช้สอน จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในเรื่องนี้ ปรากฏว่ามีการนำปริศนาคำทายไทยไปใช้ประกอบในการเรียนการสอน ในชั้นนำและเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศในห้องเรียน และนำไปใช้สอนในทุกกลุ่ม ประสบการณ์

๕. ประโยชน์ของปริศนาคำทายไทย

ปริศนาคำทายเป็นเครื่องฝึกให้เด็กฉลาดมีไหวพริบในการแก้ปัญหาและฝึกให้เด็กมีปฏิภาณ และเป็นสิ่งที่สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก ซึ่งถึงแม้จะเป็นการใช้ความคิด ก็เป็นการคิดที่ชวนขบขันและเป็นการเล่นที่มีมานาน (จานง รังสิกุล, อาจินต์ ปัญจพรรค์ และ ม.ร.ว. ถนิกศรี สวัสดิวัฒน์ สัมภาษณ์)

ปริศนาคำทายไทยบางข้อแสดงให้เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่ของสังคม ทำให้เข้าใจในความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของคนไทยในสมัยก่อนว่าเป็นอย่างไร และเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมในสมัยนี้ได้ (ประยูร จรรยาวัณห์ และ มนตรี ตราเมธ สัมภาษณ์) ดังประโยคปริศนาคำทายดังต่อไปนี้ (จินตนา ไบชูกายี สัมภาษณ์) "อะไรเอ๋ย นกกระปูดคาแคงน้ำแห้งก็ตาย" คำตอบคือ ตะเกียง คำตอบนี้แสดงให้เห็นว่าคนไทยในสมัยก่อนไม่มีไฟฟ้าใช้ ต้องใช้ตะเกียงช่วยให้แสงสว่าง

ปรีศนาคำทนายช่วยย้ให้เด็กมีความสนุกสนานเพลิกเพลินในการเรียนภาษาไทย (มนตรี ตราโมท สัมภาษณ์) ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนน่าสนใจ เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียน และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน (อัจฉรา ชิวพันธ์, ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และ ศิวรี วรนิตินันท์ สัมภาษณ์) ปรีศนาคำทนายยังเป็นการฝึกเชาวน์ปัญญา ช่วยย้ให้เด็กมีโอกาสฝึกสมองยามว่าง (กมล ภูประเสริฐ และ สมพงษ์ จิตระดับ สัมภาษณ์) เป็นการส่งเสริมให้เด็กคิดริเริ่มและส่งเสริมในการคิดหาเหตุผล (เลิศ อานันชนะ และ ทิพย์สุภา สุเมธามาณี สัมภาษณ์) นอกจากนี้ปรีศนาคำทนายยังช่วยย้ให้เด็กได้ฝึกการคิด โดยการรู้จักประมวลประสการณที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ปัญหาไปพร้อมๆกับการได้รับความเพลิกเพลินใจ (ราตรี กิรติบัวรุ่งพงศ์ และ ชัยยุทธ บุญยสวัสดิ์ สัมภาษณ์)

ปรีศนาคำทนายเป็นรูปแบบการสอนแบบหนึ่ง ทั้งนี้เพราะในคำทนายเหล่านั้นมักจะกล่าวถึงสภาพธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ หรือเรื่องในวรรณคดี เป็นการช่วยฝึกความสามารถในการสังเกตสิ่งแวดล้อมหรือในปรีศนาซึ่งเป็นบทกลอนจะช่วยสร้างนิสัยให้เด็กรักความไพเราะของบทกลอนอีกด้วย (หม่อม ภูษฎี บริพัตร ณ อยุธยา สัมภาษณ์)

ประเด็นสรุป

จากประเด็นต่างๆ

๑. ความเป็นมาของปรีศนาคำทนายไทย ได้เริ่มต้นจากการเป็นนักสังเกตและความเป็นผู้มีความสามารถทางภาษาของคนไทยในยุคก่อน โดยในครั้งแรกจะเป็นการถามตอบในเรื่องทางธรรม เพื่อการอบรมสั่งสอน และต่อมาได้มีการคิดรูปแบบและวิธีการเล่นจากในราชสำนักจนถึงในงานวัด และมีการเปลี่ยนแปลงจนถึงในยุคปัจจุบันนำปรีศนาคำทนายมาแข่งขันเพื่อการชิงรางวัล และนำมาบันทึกในแถบเสียง ถึงจะมีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและวิธีการเล่นปรีศนาคำทนาย แต่มีสิ่งหนึ่งที่ไม่ทำให้ปรีศนาคำทนายไทยเปลี่ยนแปลงนั่นคือการให้ความบันเทิงสนุกสนานในการเล่นทนายปรีศนา

๒. รูปแบบและลักษณะของปริศนาคำทายไทย เนื่องจากมีวิธีการเล่นทายปริศนาหลายแบบ จึงทำให้ลักษณะของประโยคและรูปแบบของปริศนาคำทายไทยมีหลายอย่างตามลักษณะคำประพันธ์ จะมีปริศนาคำทายที่แต่งด้วยกาพย์ กลอน โคลงสี่สุภาพ สักวา และคำคล้องจอง แต่จะมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันในรูปแบบของประโยคปริศนาคำทายที่สรุปได้คือในการเล่นทายประโยคปริศนา จะมี ๔ แบบคือ คำตอบขึ้นต้นเหมือนกัน, คำตอบลงท้ายเหมือนกัน, คำตอบเป็นคำผวน และคำตอบเป็นการผันอักษร

๓. การจัดหมวดหมู่ปริศนาคำทายไทย เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับประถม แบ่งได้เป็น ๔ กลุ่มตามกลุ่มประสบการณ์ในหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ โดยยึดหลักคำถามและคำตอบปริศนาคำทายตรงกับเนื้อหาวิชาในกลุ่มประสบการณ์ทั้ง ๔ กลุ่มคือ กลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อให้ครูได้นำปริศนาคำทายไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนนั้น

๔. ปริศนาคำทายเป็นสิ่งที่ให้ความบันเทิงแก่คนทุกยุคทุกสมัย และยังเป็นแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา ผู้ที่จะตอบปริศนาคำทายได้จะต้องใช้ความคิด และความเป็นผู้ที่มีความสังเกตรอบคอบ เพราะปริศนาคำทายจะไม่ถามตรงๆ แต่จะเปรียบเทียบกับสิ่งต่างๆจนอาจทำให้เข้าใจไขว้เขวไปได้

๕. ปริศนาคำทายต่างๆของคนไทย ทำให้เราทราบถึงนิสัยความเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอนของคนไทย เพราะปริศนาต่างๆล้วนแต่มีข้อความคล้องจองกัน หรือเป็นคำประพันธ์ร้อยกรองแบบต่างๆ เช่น โคลง กลอน ฯลฯ นอกจากนี้คนไทยยังชอบใช้คำที่มีความหมายสองแง่สองมุมที่เกี่ยวกับเพศในประโยคปริศนาคำทายอีกด้วย (น่องพันธุ์ มณีรัตน์ ๒๕๒๕: ๑๒๕)

๖. ความเหมาะสมของปริศนาคำทายในการนำไปประกอบการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา เหมาะกับนักเรียนประถมศึกษาและสอดคล้องกับการพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ เพราะเด็กในวัยนี้อยากรู้อยากทำ ปริศนาคำทายจะช่วยให้เด็กสนใจบทเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและเป็นการพัฒนาทางภาษา โดยจากการไม่รู้ความหมายจึงคิดจนรู้ความ-

หมายโดยไม่รู้ตัว และเป็นการสอนชนบทรรมนิยมของไทยแก่เด็กซึ่งบางเรื่องเด็กไม่รู้เรื่อง ทำให้เด็กเข้าใจและมีความภูมิใจในความเป็นไทย (จินตนา ใบชูภาภิ สัมภาษณ์)

๗. การนำปริศนาคำทายไปใช้ในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ครูมักนำไปใช้ในชั้นนำและในการเปลี่ยนบรรยากาศเท่านั้น ไม่ค่อยเจาะลึกถึงเนื้อหาสาระของปริศนาเหล่านั้น ในแง่ของสุนทรียลักษณะของภาษา สาระที่แอบแฝง ฉันทลักษณ์ และครูสมัยใหม่เองก็ยังไม่เข้าใจถึงแก่นแท้ของปริศนาคำทายเหล่านี้ เช่น " เรือนปั้นหยาทาลีเขียว เด็กค่านอน กางมุ้งขาว " ครูใหม่ๆไม่เคยเห็นเรือนปั้นหยา จะไม่เข้าใจว่ามันมาเกี่ยวข้องกับคำตอบคือ ผลน้อยหน้าใต้อย่างไร จึงไม่สามารถทำให้เด็กเรียนเห็นภาพและเข้าใจในความหมายของปริศนาคำทายนั้นๆ ปริศนาคำทายนั้นจะไร้ประโยชน์ถ้าครูหยุดยั้งแค่ความสนุกสนานเท่านั้น (สุมน อมรวิวัฒน์ สัมภาษณ์)

ข้อเสนอแนะในด้านการจัดการเรียนการสอน

๑. ครูควรศึกษาปริศนาคำทายไทยให้เกิดความเข้าใจว่า โดยเนื้อแท้แล้วในประโยคปริศนาคำทายเหล่านั้น มีอะไรเป็นสาระสำคัญ เพื่อที่จะได้นำมาอธิบายและชี้แนะให้นักเรียนได้เข้าใจว่าทำไมประโยคปริศนาคำทายจึงถามอย่างนั้น คำตอบเป็นเช่นนั้นเพราะอะไร

๒. ในการนำปริศนาคำทายไปใช้เป็นกิจกรรมการสอนนั้น ครูจะต้องคำนึงเสมอว่า ปริศนาคำทายในกิจกรรมนั้นมีส่วนช่วยให้ความมุ่งหมายของการสอนนั้นสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประโยชน์และเห็นคุณค่าในการเรียน ไม่ใช่เล่นเพื่อความสนุกสนานอย่างเดียว

๓. ครูต้องคำนึงว่าเด็กมีความแตกต่างทางปัญญา ครูควรพิจารณาในการจะใช้ประโยคปริศนาคำทายให้เหมาะสมกับวัยเด็ก ในกรณีเด็กเล็กๆครูควรใช้ประโยคง่ายๆเป็นการเริ่มต้น จนเด็กมีพัฒนาการในการใช้ภาษาและความคิดมากขึ้น จึงใช้ประโยคปริศนาที่ซับซ้อนมากขึ้น

๔. ควรให้เด็กได้คิดปริศนาคำทายในกลุ่มวิชาต่างๆ และให้เด็กตั้งคำถามเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักคิด และสร้างคำทายด้วยตนเอง

๔. ในการเรียนการสอน ถ้าได้นำสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กมาจะทำให้เด็กสนใจ เด็กจะเห็นประโยชน์และสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการคิดเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ จึงนับว่าครูได้ทำให้การจัดการศึกษาประถมศึกษาได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในด้านการวิจัย

๑. ควรให้มีการอบรมครูให้เข้าใจถึงแก่นแท้ของปริศนาคำทาย สาระ และลักษณะภาษา วิธีการนำมาใช้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับบทเรียน

๒. ควรได้มีการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อหารูปแบบและวิธีการสอนโดยใช้ปริศนาคำทายไทย เพื่อให้เด็กคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งตรงกับคุณลักษณะของเด็กที่หลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบันต้องการ.